

Waardevol Tiel

WERKGROEP VOOR CULTUURHISTORIE EN LEEFOMGEVING
UITGAVE JUNI 2023 NO. 6

WAARDEVOL TIEL
voortzetting van
Milieuwerkgroep Tiel

www.waardevoltiel.nl

Voorzitter:
Arnoud Reijnen

Secretaris:
Nancy Hageman
Simon Vestrijkstraat 19
4003 DX Tiel
miss_nancyhageman@
hotmail.com
06-55121210

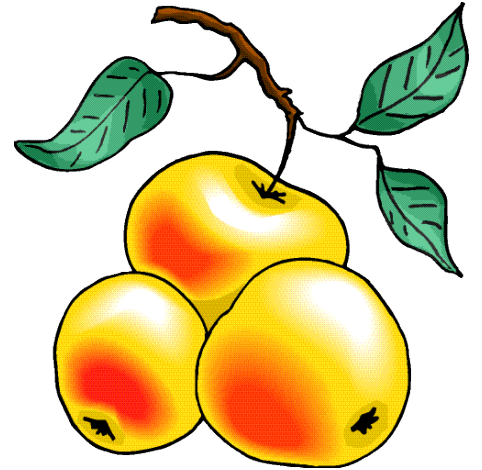
Penningmeester:
Ronald van Lith
Wadenoyenlaan 279
4006 AD Tiel
rhvanlith@gmail.com
contributies/donaties
ING betaalrekening:
NL17INGB0003386081
t.n.v.

“WAARDEVOL TIEL”
werkgr cultuurhistorie/leef-
omg. te Tiel
BIC : INGBNL2A

Info en contact:
waardevoltiel@gmail.com

Cultureel erfgoed.

Cultureel erfgoed is eigenlijk een wat vreemd goedje. Want als er veel van is, dan kijk je er soms overheen en wordt er veel van vernietigd. Pas als er nog maar weinig van over is, blijkt het interessant te worden en neemt de belevingswaarde toe. En soms lijkt het helemaal verdwenen en levert het een feest van herkenning op als het hier en daar wordt teruggevonden. Dikwijls zijn het oudere mensen, zeg maar de boomers onder ons, die er als eerste hun oog op laten vallen, geleid door gevoelens van nostalgie. Maar als er wat uitleg wordt gegeven over de achtergrond van het erfgoed, dan waarderen jongeren het doorgaans toch ook wel. Zo vonden Peter Schipper en Bert van Setten in de oude hal van de voormalige fruitveiling Tiel en Omstreken twee geschilderde portretten van Jomanda.

‘Jomanda wie?’ zal de jongere helft van onze inwoners vragen. Maar in haar glorie tijd was het in de veilinghal neergestreken spirituele medium een begrip in heel het land. Dus, realiseerden Peter en Bert zich, onderdeel van het Tielse erfgoed. Waarop zij er voor zorg droegen dat de schilderijen werden veiliggesteld, om wellicht later een plekje te krijgen in het te behouden deel van het veilinggebouw. Bovendien zorgden zij er voor dat een kunstzinnig tegeltableau, ooit door het personeel van de veiling aan haar directie geschonken, ongeschonden uit de muur van het veilingkantoor is gezaagd. En de veilingklok, nog geheel intact, zal binnenkort volgen. Gezocht wordt nu naar een electronicadeskundige, die de installatie ontmantelt en elders weer functionerend in elkaar weet te zetten.

Ton

Notulen van de vergadering van Waardevol Tiel op donderdag 25 mei 2023.

Aanwezig: Jan, Arnoud, Bert, Ronald, John en Peter (notulen).

Afwezig: Willem.

Opening

De voorzitter, Arnoud, opent de vergadering en heet allen welkom.

Notulen

De notulen van 20 april worden goedgekeurd.

Mededelingen en stukken

Ronald las in de krant dat het pand van Hoogendijk van Domselaar, een monument in de Gasthuisstraat, met zonnepanelen belegd mag worden. Sommige steden staan dergelijke panelen niet toe op monumenten, maar de gemeente Tiel wel.

Jan en Ronald hebben in de bibliotheek de lezing over 750 jaar waterschap bijgewoond. Dat was zeer interessant en informatief. De huidige dijkverzwaring moet bescherming bieden tot het jaar 2050.

Arnoud deelt mee dat de gemeente Tiel een toekomstvisie wil opstellen voor het religieus erfgoed. Waardevol Tiel en de Oudheidkamer zijn gevraagd mee te denken.

Afspraken en Actiepunten

Het oude HBS-gebouw. Bert gaat op 5 juni kijken hoe de toestand is van het uurwerk en het luidklokje. Jan gaat mee om foto's te maken. Verder bevindt zich aan het gebouw een koperen plaquette. Voor de conservering daarvan zal de Tielse Oudleerlingen Vereniging zorg dragen.

Tielologie voor Oekraïners. Arnoud wil de stadswandeling voor de enkele aangeelde Oekraïners wel verzorgen. Zij spreken geen Engels, maar Bert zorgt voor de aanwezigheid van een tolk.

Veilingterrein. In het gebouw van de veiling Tiel en Omstreken bevindt zich een plaquette uit 1904, vervaardigd ter gelegenheid van het 50jarig bestaan. Bert heeft ervoor gezorgd dat deze plaquette door een deskundig bedrijf uit Oud-Beijerland wordt losgezaagd en van een frame wordt voorzien. Dit op kosten van de gemeente Tiel. Het in het veilinggebouw aanwezige schilderij van Jomanda wordt in veiligheid gebracht. Ook de oude veilingklok van de firma Van Hoorn en Wouda uit Utrecht is nog aanwezig. Op 5 juni komt een deskundige kijken.

Jodenstraat 13. De gemeente Tiel heeft, na de bezwaren van Waardevol Tiel tegen de illegale verbouwing van dit gemeentelijke monument, besloten te gaan handhaven. We hopen dat met name het dak in een historisch juiste staat wordt teruggebracht.

Zonnepark Wetroterrein. Op het terrein, eigendom van de gemeente Tiel, liggen nu nog allerlei bouwmaterialen. Wethouder Erica Spil bekijkt de mogelijkheden hier een zonnepark te realiseren.

Communicatieplan. John heeft een voorstel gemaakt en stelt een adressenbestand op. Verder toont hij een voorstel voor visitekaartjes. Tenslotte hebben we behoefte aan een professionele folder, bij voorkeur in 'drieslag uitvoering'.

De website werkt, maar is niet optimaal. Op termijn zullen we moeten nadenken over een geheel nieuw pakket. Dit vergt wel investeringen. Op de website plaatsen we dan ook onze statuten.

Erfgoedsymposium: Hierover is geen nieuws.

Kraan Oliemolenwal. We discussiëren over de vraag of een kunstenaar het ontwerp moet maken of dat het toch meer een kwestie is van een technische tekening. In dat laatste geval zou contact gelegd kunnen worden met het ROC met de vraag of leerlingen behulpzaam kunnen zijn met de uitvoering van de kraan. Verder dienen aan de orde te komen: financiering, vergunningen, veiligheid en inspraak van de omwonenden. We besluiten om te proberen eerst een schaalmodel van de kraan te laten vervaardigen. Peter zal rondkijken of er een geschikte en enthousiaste modelbouwer gevonden kan worden.

Coupure bij de Waterpoort. De gemeente en het waterschap willen niet historiserend bouwen. Dus geen ezelsruggen en geen dubbele rij sleuven voor hoogwaterbalken. Bert zal nog ter zake overleg voeren met wethouder Frank Groen.

Monument crossers. Het Flipje en Streekmuseum heeft ons idee, namelijk in een bootje luisteren naar het verhaal van de Waalcrossers over de Tweede Wereldoorlog, blijkbaar overgenomen en in de nieuwe presentatie gestopt. Het is dan ook niet zinvol om daarbovenop ons eigen monument in de openlucht te realiseren.

Contributie. De penningmeester heeft de verzoeken tot betaling lidmaatschap 2023 verstuurd.

Rijksmonumenten. Goed nieuws! Het oude weeshuis aan het Hoogeinde staat in de steigers. Ook het monumentale hek zal worden teruggeplaatst. Over het pand van de dames Spiering in de St. Walburgstraat valt geen nieuws te melden.

Café Tolhuisstraat. Nog steeds bevindt dit pand zich in een bedroevende, dicht getimmerde staat.

Ontsluitingsweg Passewaay. Er komt een onderzoek naar de opwaardering van de Provincialeweg (tracé 1).

Prunus in de Burgemeester Van Welderenstraat. Tussen enkele huizenblokken staat een indrukwekkende, monumentale prunus die moet wijken voor nieuwbouw. Ton en Bert hebben een gesprek gehad met vertegenwoordigers van woningcorporatie Kleurrijk Wonen, die de nieuwe flats gaat realiseren. Er zit witte zwam in de boom, maar deze schaadt hem niet. Er is contact gezocht met de Bomenstichting en de mycologen vereniging. Deze laatste mailde terug dat witte zwam inderdaad geen kwaad kan, wel andere zwammen. De vraag is: heeft er flora- en faunaonderzoek plaats gevonden? Antwoord: ja, dat is er geweest. Kleurrijk Wonen heeft een ont-heffing aangevraagd en gekregen.

Rondvraag

Arnoud stelt voor om middels een wandeling waardevolle bomen te inventariseren.

Ton oppert om de diverse tracés voor de Passewaayse ontsluitingsweg eens in het veld te gaan bekijken.

Arnoud zegt dat het historische hek bij Bellevue, weggenomen i.v.m. de dijkverzwaringen, in veiligheid verkeerd en wordt opgeslagen bij de rioolzuivering. **Het Vogeleilandje** is weer ingeplant na een succesvolle actie van Waardevol Tiel! **Hoeveel jaar bestaat Waardevol Tiel?** Antwoord: opgericht in 1975, dus 48 jaar. Over twee jaar hebben we een jubileum. Daarover moeten we nu alvast nadenken. **Het joods monument** in de St. Agnietenstraat werkt weer, hoewel het geluid aan de zachte kant is.

Sluiting

Om 21.50 sluit de voorzitter de vergadering.

Actiepunten

Toekomstvisie religieus erfgoed: Peter

HBS gebouw: Bert

Veilingterrein: Bert

Zonnepark Wetrotterrein: Ton

Communicatieplan: John

Website: John

Kraan Oliemolenwal: Jan en Peter

Coupure Waterpoort: Bert

Monumenten: allen

Prunus: Bert en Ton

Rijksmonumenten: allen

Café Tolhuisstraat: Bert

Ontsluitingsweg Passewaay: Ton

Bomenwandeling: Arnoud

Erfgoed Symposium: Jan

Volgende vergadering: 15 juni 2023.

Aanvang 19.30 uur. Plaats: Kerkstraat 32

Vergaderingen 2023

donderdag 20 juli

donderdag 21 september

donderdag 19 oktober

Agenda voor Waardevol Tiel 15 juni 2023

Opening

Notulen 25 mei 2023.

Mededelingen en stukken.

Uitbreiding bestuur.

Vaststellen extra agendapunten.

Afspraken en actiepunten.

Wat verder ter tafel komt.

Rondvraag.

Sluiting.